

KESKKONNAINSPETSIOON

Keskkonnajärelevalve käigus tekkinud tähelepanekud põllumajandustootjate tegevuse kohta

Reeli Sildnik
Keskkonnainspektsioon
Keskkonnakaitseosakonna peainspektor

26.11.2018

03.12.2018

05.12.2018

Põllumajandustootjate kontrollimine tööstusheite seaduse alusel

Keskkonnajärelevalve põllumajandustootjate osas toimub THS §157 sätestatud keskkonnavalve kontrolliprogrammi alusel, mis on koostatud aastateks 2017-2019 ja kinnitatud 21.06.2017 KKI peadirektori käskkirjaga nr 1/17/22 ning kättesaadav KeA ja KKI kodulehelt.

Järelevalve korras kontrollitakse kompleksloa kohustusega käitistes kompleksloa nõuete täitmist ning käitises toimuva tegevuse vastavust tööstusheite seaduses ja selle alamaktides sätestatud nõuetele.

Sellele lisaks kontrollitakse põllumajandustootjaid veeseaduse ja atmosfääriõhu kaitse seaduse ning muude õigusaktide alusel.

Korrapäraseid keskkonnavalveid kontrollide viiakse läbi ühes kompleksloa andjaga.

Tähelepanekuid välisõhu kaitse nõuete täitmise kontrollidest

2018. a toimub 94 suurtootja kontrolli, millest 48 põllumajanduse käitistes, mis omakorda jaotusid:

- 3 linnukasvatust
- 11 seakasvatust
- 34 veisekasvatust

Iga 24 kuu tagant kontrollitakse märgitud käitistest 10. Ülejäänud 38 käitise kontrollimise sageduseks on 36 kuud.

Seisuga 01.01.2018 - 9.11.2018 on kokku kontrollitud 40 käitist.

Nõuetele vastavaks loeti 29 käitise tegevus. Käitise järelkontroll määrati 12 juhul. Ühel juhul alustati väärteomenetlus.

Tähelepanekuid välisõhu kaitse nõuete täitmise kontrollidest

2018. a läbi viidud 40 põllumajandustootja puhul on peamiselt kontrollitud järgmiste nõuete täitmist:

- välisõhu saastearuande esitamist;
- välisõhu lubatud heitkogustest kinnipidamist;
- välisõhu aruannete koostamiseks kasutatud meetodikaid;
- loomapidamise kooskõla PVT-järeldusega (loomade pidamisviis, sõnnikukäitluse tehnikad, vms);
- käitises ülesseatud tootmisvõimus (loomade arv, saateallikate ja käitises rakendatavate tehnoloogiate vastavus loale vms);
- lõhnaaine esinemist ja selle leviku vähendamist;
- külmaseadmete märgistust, registrisse kandmist ja nõutavate lekkekонтроллidest tegemist.

Juhime tähelepanu, et loomagrupid (sh vanused) ei ole ühtsed ja sellest tulenevalt on kompleksloa, õhuloo, jäätmeloo, veeloo künnisnormid erinevad.

Tähelepanekuid välisõhu kaitse nõuete täitmise kontrollidest

Põllumajandustootmisele kohalduvad PVT nõuded tulevad EK rakendusotsusest ja THSst,

§ 49 lg 1 p 2 ja lg 3 kompleksloa nõuete läbivaatamine toimub vähemalt nelja aasta jooksul peale PVT-järeldusi käsitleva otsuse avaldamist.

15.02.2017. a on kinnitatud Komisjoni rakendusotsus (EL) 2017/302 ja selle parandused, millega sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL alusel parima võimaliku tehnika (PVT) alased järeldused kodulindude ja sigade intensiivkasvatuse jaoks (parandused on avaldatud EL Teataja L 43, 21.veebruar 2017).

27.03.2015 keskkonnaministri käskkiri nr 319 Vesiste intensiivkasvatuse Eesti parima võimaliku tehnika juhendi põhjal koostatud PVT-järeldused.

Tähelepanekuid välisõhu kaitse nõuete täitmise kontrollidest

*välisõhu saastearuannete esitamine on toimunud korrektselt, va mõned juhul, kus aruanne on esitatud selleks nõutavast tähtajast hiljem.

*aruannete koostamisel on jätkuvalt kasutatud 14.12.2016. a määrus nr 66 arvutusmetoodika asemel selle varasemat redaktsiooni, millest tulenevalt esineb aruannetes ebakorrektsust.

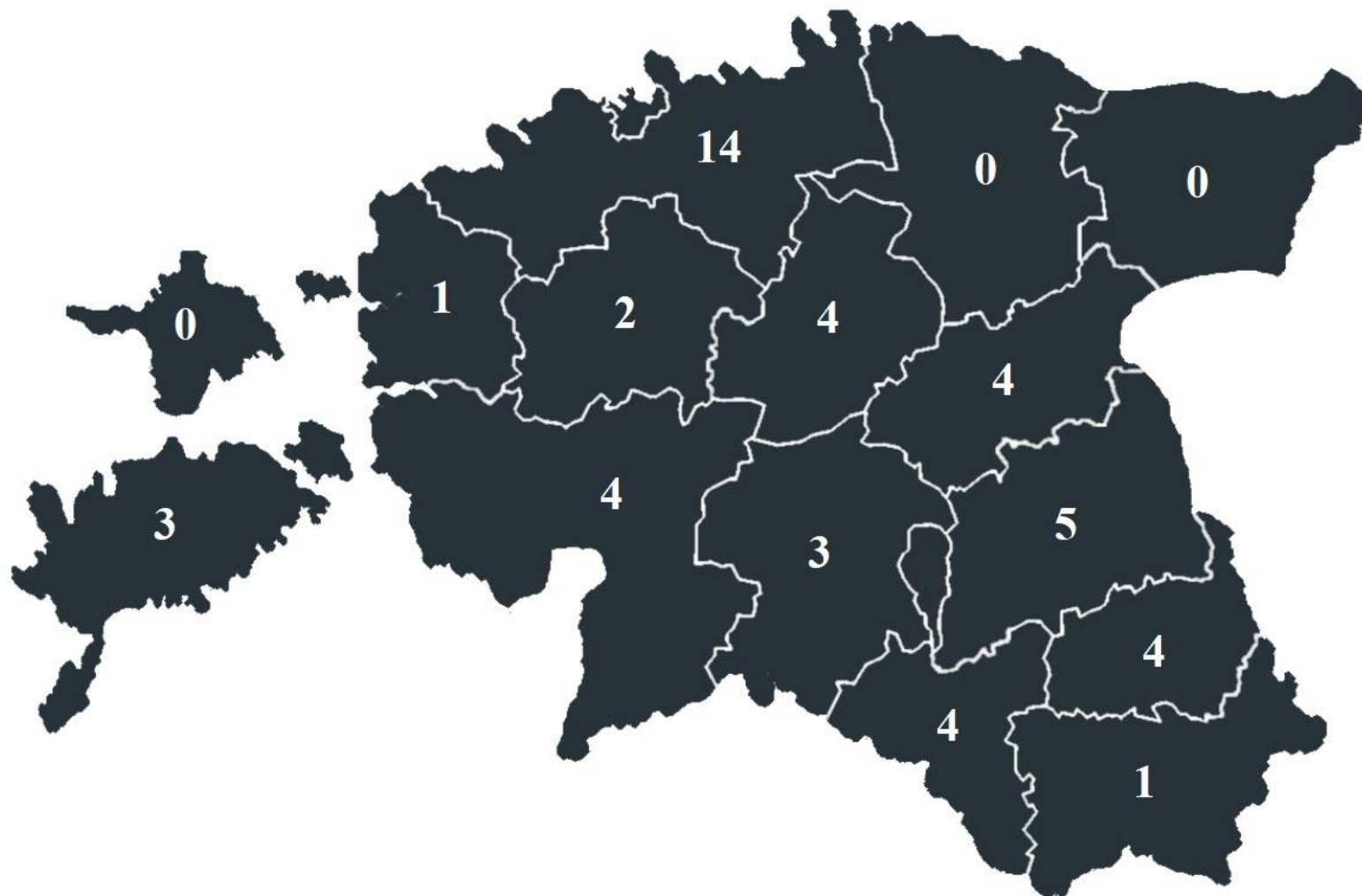
*lubatud välisõhu heitkoguste ületamist esineb dilämmastiku, metaani ja ammoniaagi osas (seotud heitearvutusmetoodika või käitise territoriaalse piiratusega).

*käitise muutmisel on jäetud muutmata luba ja LHK–projekt.

*lõhnakaebuseid esitatakse valdavalt sõnniku väljaveo ajal.

Lõhnaaine esinemise kontrollimine ja lõhnaaine
vähendamine

Keskkonnainspektsioonile 2018. a esitatud lõhnaaine kaebused

27.12.2016 määrus nr 81 Lõhnaaine esinemise hindamise kord, hindamisele esitatavad nõuded ja lõhnaaine esinemise häiringutasemed

Määruse § 4 lõike 2 - lõhnahäiringu taseme ületamist ei hinnata, kui

- 1) heiteallikas ei saa tegevuse iseloomu tõttu lõhnaainet levitada;
- 2) tuvastatakse õhukvaliteedi piirväärtuse ületamine või muu keskkonnakaitseloa nõuete rikkumine, mis eeldatavalt põhjustas õhukvaliteedi piirväärtuse ületamise kahtluse;
- 3) lõhnaaine väljutamine on seotud muu keskkonnakaitseloa nõuete rikkumisega;
- 4) lõhnaaine häiringutaseme ületamise kahtlus on põhjustatud sõnniku laotamisest tekkinud lõhnaaine esinemisest;
- 5) piirkonnas, kus kahtlustatakse lõhnaaine esinemise häiringutaseme ületamist, ei ole püsivat asustust;
- 6) heiteallika valdaja on koostanud lõhnaaine esinemise vähendamise kava, mis on heaks kiidetud ning Keskkonnainspektsioon ja Keskkonnaamet on veendunud, et kavas ette nähtud meetmed on piisavad.

27.12.2016 määrus nr 81 Lõhnaaine esinemise hindamise kord, hindamisele esitatavad nõuded ja lõhnaaine esinemise häiringutasemed

Lõhnahäiringut hinnatakse Keskkonnainspeksioonile esitatava kaebuse suhtes, mis ei sisalda kaebuse lahendamist välistavaid asjaolusid (vt eelmine slaid).

Kui Keskkonnainspeksioon tuvastab atmosfääriõhu kaitse seaduse § 68 lõike 1 alusel kehtestatud lõhnaaine esinemise häiringutaseme ületamise, teavitab Keskkonnainspeksioon sellest Keskkonnaametit ja määrab lõhnaaine esinemise häiringutaseme ületamise põhjustanud heiteallika käitajale tähtaja lõhnaaine esinemise vähendamise kava koostamiseks.

Lõhnaaine esinemise vähendamise kava täitmist kontrollib Keskkonnainspeksioon koostöös Keskkonnaametiga.

Lõhnaaine esinemise vähendamise kava peab sisaldama:

- 1) lõhnaaine eraldumist põhjustavate tegevusalade ja heiteallikate kirjeldust;
- 2) andmeid käitist ümbritseva piirkonna asustustiheduse ja asustuse kauguse kohta käitise tootmisterritooriumist;
- 3) käitises enne kava koostamist rakendatud lõhnaaine esinemise vähendamise meetmete ja plaanitavate lisameetmete loetelu, sealhulgas hinnangut käitise vastavuse kohta parimale võimalikule tehnikale või parima võimaliku tehnika arengust tulenevate lisameetmete rakendamise võimaluse kohta;
- 4) pärast meetmete rakendamist saavutatava lõhnaaine heitkoguse vähendamise arvutust heiteallikate kaupa lõhnaühikutes ja lõhnaaine esinemise vähendamise arvutustulemust välisõhus;
- 5) meetmete maksumust;
- 6) andmeid meetmete rakendajate kohta;
- 7) meetmete rakendamise tähtaegu ja rakendatud meetmete efektiivsuse kontrollimise tähtaegu;
- 8) kava rakendamise aruande või aruannete Keskkonnaametile esitamise tähtaegu.

Lõhnatekke vähendamiseks rakendatud meetmed

Positiivsena saab välja tuua KeA 08.06.2016. a korralduse nr PVV 1-15/12/284 täitmist Haameri talu poolt, mille puhul oli lõhnaaine vähendamise meetmena ette nähtud vedelsõnniku jahutussüsteemi pidev käitamine.

Selle tulemusena saavutati loomapidamishoone ülemistes sõnnikukihtides ühtlane temperatuur, mis jääb $< 15\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Vedelsõnnikuhoidla jahutussüsteem võeti kasutusele 2016. a sügisel, millisest ajast töötab tõrgeteta.

Kaebuseid lõhnaaine esinemise kohta ei ole.

Lõhnatekke vähendamiseks rakendatud meetmed

Linnukasvatuses: söötade kasutamise optimeerimine ja lõhnaaine vähendamiseks allapanu (saepuru, hekselpõhk, turvas vms) kasutamine. Tahesõnnikuhoidla tendiga katmine.

Sõnnikuhoidlates loomuliku kooriku tekke soodustamiseks kergkruusa või sõnnikukivi kasutamine, mis sisaldab lämmastiku lendumist vähendavaid bakterikultuure (veiste ja seakasvatustes kasutatakse erinevaid kultuure).

Lämmastiku sidumiseks kasutatavaid kultuure lisatakse juba loomapidamishoones sõnnikusse, mis aitab hiljem kooriku tekkimisele kaasa (Viscolight bakterid vms).

Ammoniaagi heite vähendamiseks ja loomuliku kooriku tekke soodustamiseks on kasutusel ka ensüümid, bakterid (Desisan S vms).

Lõhnatekke vähendamiseks rakendatud meetmed

Sõnnikuhoidlate ja põldude vahel toimuvate sõitude vähendamine ja laotamise parem planeerimine (näiteks sõnniku väljavedu 6 korralt 2-le). Võimalikult kiire sõnniku mulda viimine.

Sõnniku mulda viimisel sisestusinjektori kasutamine. Paisklaotamine on ajavahemikus 20.sept - 24.03 keelatud, ei ole PVT). Laotustehnikast on põllumaadel PVT: sisestus-, segamis- ja ka lohislaotus. Karjamaadel sisestus- ja lohislaotus. Oluline on seejuures ajaintervalli jälgimine ja võimalikult kiire sõnniku mulda viimine.

Kõrghaljastus käitise piiril (hekk ei ole hea, kuid kui siis peab olema tihe). Samuti valli rajamine käitise piirile (aitab heitel paremini hajuda).

Biogaasireaktoris kääritatud sõnnikust (digestaat) eraldub lõhnaainet vähem. Samas tuleb arvestada, et digestaadist lendub lämmastikku ka transportimise käigus.

Lõhnatekke vähendamiseks rakendatud meetmed

Suvel, kui on 30°C, siis lõhn tekib.

Veise kasvandused on kehvemas seisus kui seakasvandused, kuna loomapidamise hoonetes puuduvad sõnniku kogumiskanaliid, mis tähendab vähemalt kaks korda päevas virtsa välja pumpamist; mille seafarmis saab ristkanalitesse koguda. Seetõttu tuleks vaadata üle sõnnikupumpamise vajadus ja ajad selliselt, et see toimuks kõige vähem häirival ajal.

Samuti tuleb suvistel sõnniku väljapumpamistel arvestada ka sellega, et lõhn kaasneb väljapumpamisega ka juhul, kui hoidla on kaetud koorikuga. Seega ei tohiks kindlasti enne sõnniku väljapumpamist sõnnikut segada ega sõnnikuhoidla koorikut lõhkuda.

Võimalusel võiks sõnniku välja pumpamise ajastada elanikkonda kõige vähem häirivale ajale.

Fluoritud kasvuhoonegaaside kontrollimine (FOKA nõuded)

Fluoritud kasvuhoonegaaside (FOKA) nõuded tulevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest nr 517/2014 artiklist 4 lg 1-3:

Käitaja, kes töötab seadmetega, mis sisaldavad viis või enam CO₂-ekvivalenttonni fluoritud kasvuhoonegaase, mida kasutatakse mujal kui vahtudes, tagab seadmete lekkekontrolli.

Hermeetiliselt suletud seadmed, mis sisaldavad fluoritud kasvuhoonegaase, mille globaalse soojendamise potentsiaal on väiksem kui 10 CO₂-ekvivalenttonni, lekkekontrolli ei vaja.

Elektrijaotlale ei tule käesoleva artikli kohast lekkekontrolli teha, kui:

- a) elektrijaotla lekkemäär on tootja tehnilise spetsifikatsiooni kohaselt vähem kui 0,1 % aasta kohta ja sellel on vastav märgistus;
- b) elektrijaotla on seade rõhu või tiheduse jälgimiseks või
- c) elektrijaotla sisaldab vähem kui 6 kg fluoritud kasvuhoonegaase.

Fluoritud kasvuhoonegaaside (FOKA) nõuded tulevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest nr 517/2014 artiklist 4 lg 1-3:

Lekkekontrolli nõue kohaldub fluoritud kasvuhoonegaase sisaldavate seadmete käitajate suhtes:

- a) paiksed jahutusseadmed;
- b) paiksed kliimaseadmed;
- c) paiksed soojuspumbad;
- d) paiksed tuletõrjeseadmed;
- e) külmikveokite ja -haagiste jahutusseadmed;
- f) elektriyaotlad;
- g) orgaanilised Rankine'i ringprotsessid

a–e: kontrollle teevad sertifitseeritud füüsilised isikud. Lekkekontrolli nõuet ei kohaldata seadmete suhtes, mis sisaldavad vähem kui 3 kg fluoritud kasvuhoonegaase, või vastava märgistusega hermeetiliselt suletud seadmete suhtes, mis sisaldavad vähem kui 6 kg fluoritud kasvuhoonegaase.

Fluoritud kasvuhoonegaaside (FOKA) nõuded tulevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest nr 517/2014 artiklist 4 lg 1-3:

Lekkekontrollide sagedused:

a) seadmetele, mis sisaldavad 5...50 CO₂-ekvivalenttonni fluoritud kasvuhoonegaase, vähemalt iga 12 kuu järel või, kui on paigaldatud lekke tuvastamise süsteem, siis iga 24 kuu järel;

b) seadmetele, mis sisaldavad 50...500 CO₂-ekvivalenttonni fluoritud kasvuhoonegaase, vähemalt iga kuue kuu järel või, kui on paigaldatud lekke tuvastamise süsteem, iga 12 kuu järel,

c) seadmetele, mis sisaldavad 500+ CO₂-ekvivalenttonni fluoritud kasvuhoonegaase, vähemalt iga kolme kuu järel või, kui on paigaldatud lekke tuvastamise süsteem, iga kuue kuu järel.

Aitäh!

Reeli Sildnik
reeli.sildnik@kki.ee

